

בס"ד. משיחות ש"פ ויגש, ז' טבת ה'תשנ"ב

— תרגום מאידית —

ליהודה גו', ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף גו', וקרב אותם אחד אל אחד לך לעץ אחד גו'. כה אמר אדני ה', הנה אני לוקח את בני ישראל מבין הגוים אשר הלכו שם, וקבצתי אותם מסביב גו', ועשיתי אותם לגוי אחד גו', ומלך אחד יהי' לכולם גו', ודוד עבדי נשיא להם לעולם גו', וידעו הגוים כי אני ה' גו'".

אבל, נוסף לכך שההפטורה מבטאת רק את השייכות לגאולה, אך אין מכך לימוד והוראה לפועל בהעבודה של היהודי בעמדתו בהימים ורגעים שלפני הגאולה, דרושה גם הסברה בשייכותה של ההפטורה עם הפרשה, דאדרבה:

"ויגש אליו יהודה" (שבפרשה) הוא לכאורה תוכן הפוך מ"ודוד עבדי נשיא להם לעולם" (שבהפטורה), שהרי בהגשת יהודה ליוסף (ובפרשה בכלל) מודגש איך יוסף הוא בעל-הבית ומשנה למלך של ארץ מצרים, ויהודה זקוק אליו; הוא צריך לגשת אליו ("ויגש אליו") ולבקש שישחרר את בנימין — "ויאמר בי אדוני ידבר נא עבדך גו' כי כמוך כפרעה", "חשוב אתה בעיני כמלך" — מכיון שפרעה "נתן אותו על כל

א. דובר פעמים רבות, שכל הענינים המסופרים בתורה (מלשון הוראה!) מכילים בתוכם הוראות נצחיות לכל יהודי ויהודי בכל זמן, בכל מקום ובכל מצב; הוראות כלליות וגם הוראות כאלו המתאימות למצבים המיוחדים והשונים של אותו זמן ומקום מסוים בו נמצא היהודי.

כך גם בנוגע לפרשת ויגש בתורה (עימה צריכים "לחיות"² בזמן זה), "ויגש אליו יהודה", שממנה ישנה הוראה נצחית המבהירה ונותנת להבין את תוכן העבודה ואופן ההנהגה של היהודי (גם) בהתאם לזמן הנוכחי — ברגעים האחרונים של הגלות, בסמיכות ממש לגאולה האמיתית והשלימה (כמדובר כמה פעמים ובפרט לאחרונה).

ב. בהשקפה ראשונה, מודגשת השייכות של הפרשה ("ויגש אליו יהודה") עם הגאולה בהפטורת השבת (שהיא "מענינה של פרשה"³), בה מדובר אודות האיחוד של (מלכות) יהודה ו(מלכות) יוסף לעתיד לבוא⁴: "קח לך עץ אחד וכתוב עליו

1) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ספר השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זח"ג נג, ב.

2) "היום יום" ב חשוון. סה"ש תשי"ב ע' 29.

3) טושו"ע או"ח ר"ס רפד. שו"ע אדה"ז שם וסרפ"ג. טואו"ח סתכ"ח. רמ"א שם ס"ח.

4) יחזקאל לו, טו ואילך.

5) שם, כה.

6) ריש פרשתנו.

7) פרש"י עה"פ.

להתחנן ליוסף, היות שהוא הבעה"ב על כל ארץ מצרים ולפני ש"התודע יוסף אל אחיו"¹⁶ — ההיפך הגמור מהתוכן בסיום הפרשה! :

ד. ויש לומר הביאור בזה:

אע"פ שבהשקפה ראשונה נראה, שהגשת יהודה ליוסף מבטאת את התוקף של יוסף (כמנהיגה של ארץ מצרים) ואיך שיהודה זקוק אליו — הרי כשמתבוננים בזה, רואים שיהודה התנהג כאן בתוקף ורחבות ("ברייטקייט") יוצאים מן הכלל¹⁷:

יוסף הי' אז (כבא"כח של פרעה) "השליט על הארץ"¹⁸, ש"בלעדך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים"⁹, ובפרט שפרעה הי' אז "מושל בכיפה", ויוסף הי' "כמוך כפרעה" (כפי שיהודה עצמו אמר). למרות זאת רואים, שיהודה (שלא ידע שזהו יוסף אחיו) לא התפעל מכך, והתנהג עם כל הרחבות, שאפילו בלי לבקש קודם רשות מיוסף ניגש הוא ליוסף¹⁹, וב(הגשה של) תוקף²⁰, ומדבר עמו "קשות" (שלכן הוא

ארץ מצרים"⁸, "ובלעדך לא ירים איש את ידו ואת רגלו גו"⁹, ובפרט שפרעה הי' "מושל בכיפה"¹⁰. משא"כ לעתיד לבוא (כפי שמדובר בהפטורה) יהי' (עץ) יהודה למעלה מכולם (גם מיוסף) — "מלך"¹¹ אחד יהי' לכולם גו' ועבדי דוד (משבט יהודה) מלך עליהם גו' ודוד עבדי נשיא להם לעולם"? :

ג. ויובן זה בהקדים ביאור השייכות של תחלת הפרשה עם סיומה — כמדובר כמ"פ, שע"פ הכלל¹² "נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן" ישנה שייכות מיוחדת בין התחלת וסוף הפרשה.

וגם בזה צריכים הסברה:

בסיום הפרשה¹³ כתוב "וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד", שזה מראה על התוקף של יעקב ובניו, שאפילו בהיותם בארץ מצרים — שתחת שליטת פרעה מלך מצרים — אומר פרעה "טוב כל ארץ מצרים לכם הוא"¹⁴, וע"פ ציוויו מקבלים הם אחוזה "במיטב הארץ"¹⁵, ובאופן ש"ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד". לעומת זאת, "ויגש אליו יהודה" בתחלת הפרשה, מדגיש, שיהודה ואחיו הינם במצב ירוד שהם זקוקים

16 שם מה, א.

17 ולהעיר שיהודה הי' מלך שבכטים (ראה ב"ר פפ"ד, יז. מדרש אגדה (באָבער) פרשתנו מו, כח. פתיחתא דאסת"ר י. פרש"י ויחי מט, ט). וראה ויחי מח, ח ואילך.

18 מקץ מב, ו.

19 ראה מדרש — הובא בתורה שלימה עה"פ אות ס: "יהודה עשה שלא כמנהגו של עולם. מנהגו של עולם ליטול רשות ואחר כך נכנסין, אבל זה נכנס שלא ברשות ולא נטל רשות אלא על הדיבור". (20) "ויגש אליו יהודה .. הגשה למלחמה" (ב"ר פרשתנו פצ"ג, ו. וראה שם, ז). ועד שיוסף "נודעוץ ונבהל, אמר אוי לי שמא יהרגני" (שם), אף שהיו שם אנשי מצרים!

8 מקץ מא, מג.

9 שם, מד.

10 ראה מכילתא בשלח יד, ה. זב"ח ו, א.

11 יחזקאל שם, כב. כד"כ.

12 ספר יצירה פ"א מ"ז.

13 מז, כז.

14 פרשתנו מה, כ.

15 שם מז, ו. יא.

ה. הענין דורש עדיין ביאור:
האמור לעיל אודות התוקף של
"ויגש אליו יהודה" הרי הי' לפי
הקס"ד של יהודה שיוסף הוא משנה
למלך של אוה"ע, לפני ש"התודע
יוסף אל אחיו". והגם שבנוגע
להתוקף של יהודה אין כל נפק"מ
(שהרי הוא לא ידע שזהו יוסף) —
אך אחרי שנתגלה שזהו יוסף, הרי
לפי אמיתת הענינים, לכאורה כבר לא
זקוקים להתוקף של יהודה כדי לפעול
"ויאחזו בה גו".

ואדרבה:

בפשטות הגיע התוקף ד"ויאחזו
גו" ע"י יוסף, ש"וישלחני אלקים
לפניכם לשום לכם שארית בארץ
ולהחיות לכם לפליטה גדולה"²⁴.
ובזכות יוסף אמר פרעה "טוב כל ארץ
מצרים לכם הוא", וציוה לתת להם
אחוזת "במיטב הארץ", ובאופן
ד"ויאחזו בה ויפרו וירכו מאד".

ועד"ז צריך להבין בנוגע
להפטורה:

מכיון שהתוקף של יהודה הי' רק
באותה שעה (לפני שנתגלה שזהו
יוסף) — איזו שייכות יש לזה לתוקף
של יהודה בהפטורה ("ודוד עבדי
נשיא להם לעולם").

ואדרבה, מכיון שיוסף הצדיק הוא
הבעה"ב במצרים (כפי שנתגלה
אח"כ), הרי, לכאורה הי' תוכן הפוך
מההפטורה, בה מדובר אודות עליית
יהודה לגבי יוסף, וש"ודוד עבדי נשיא
להם לעולם"?

הבהיר "אל יחר אפך"²¹, אע"פ שהוא
הכניס את עצמו ע"ז לסכנת נפשות,
בידעו מה עלול יוסף לעשות לו בגלל
"חוצפתו"²²!

נמצא, ש"ויגש אליו יהודה" מבטא
דווקא את התוקף של יהודה!

עפ"ז מובנת השייכות בין "ויגש
אליו יהודה" להתוקף של בני-ישראל
בארץ מצרים בסיום הפרשה — "וישב
ישראל בארץ מצרים בארץ גושן
ויאחזו בה ויפרו וירכו מאד". וגם
השייכות עם התוקף והעלי' של יהודה
בהפטורה — "ודוד עבדי נשיא להם
לעולם" (ומעין ובדוגמת זה מתבטא
הדבר בתוקף של "ויגש אליו יהודה").
ויש לומר, שהתוקף של "ויגש
אליו יהודה" נתן את הכח שאח"כ
יוכלו יעקב ובניו לרדת למצרים
באופן כזה (לא רק שהם לא יהיו
תחת שליטת מצרים, אלא אדרבה —
"ויאחזו בה ויפרו וירכו מאד"²³,
ותירה מזו — שזוהי הכנה המביאה
למצב של "ודוד עבדי נשיא להם
לעולם", כדלקמן).

(21) ריש פרשתנו ובפרש"י.

(22) והחידוש בזה בולט עוד יותר בהשוואה
להנהגתו הקודמת של יהודה (ואחיו) בפרשה
שלפנ"ז, ש"ויפלו לפניו ארצה" (מקץ מד, יד).
ושינוי היחס נעשה בפשטות לאחר שיהודה שמע
דברי יוסף שבנימין "יהי לי עבד ואתם עלו לשלום
אל אביכם" (ס"פ מקץ), ואז — "ויגש אליו יהודה
גו". וראה ב"ר שם: מיד (כששמע יהודה דברי
יוסף הנ"ל) כעס יהודה ושגא בקול גדול כו', כיון
שכעס יהודה נשרו שיניהם של כולם כו'.

(23) וי"ל, שלכן דוקא "ואת יהודה שלח לפניו
אל יוסף להורות לפניו גשנה", "לפנות לו מקום
ולהורות האיך יתישב בה" (פרשתנו מו, כח
ובפרש"י. וראה גם ב"ר פרשתנו פצ"ה, ג) — ראה
לקמן בפנים סעיף ה.

(24) פרשתנו מה, ז.

התוקף של היהודי בעוה"ז ובזמן הגלות (כל המלכיות נקראות על שם מצרים²⁸) גופא יכול להיות בשני אופנים:

(א) התוקף שלו הוא רק כפי האפשרי לפי הכללים של חוקי הטבע והנהגת העולם. ועד"ז בזמן הגלות — לפי המדידות וההגבלות של הגלות, חוקי המדינה, וכיו"ב. (ב) הוא עומד בתוקף לגמרי למעלה מכל עניני העולם ואוה"ע ועאכו"כ של הגלות, ואדרבה — הוא מתנהג עימם בתוקף, ועד שיש בכוחו לשנות גם את חוקי והנהגת המדינה.

ויש לומר, שהתוקף של יהודה פועל שהיהודי הוא לא רק מושל ושולט ובעוה"ב על אוה"ע בזמן הגלות, לפי ה"כללים" של העולם והגלות, חוקי המדינה וכיו"ב (כפי שזה הי' אצל יוסף), אלא באופן שהוא נמצא לגמרי למעלה מזה, כדלקמן.

ו. ויובן זה לפי הביאור באופן הנהגת מרדכי היהודי בזמן המלך אחשורוש — שהוא הי' במצב דומה ליהודה²⁹ בעמדו לפני יוסף, מכיון

בסגנון אחר: לפי אמיתת הענינים שיוסף הצדיק הוא "השליט על הארץ" — מבטא יוסף עצמו את התוקף של בני" בארץ מצרים, ואז אין צורך להגיע בשביל זה להתוקף ה"ויגש אליו יהודה".

אך מכיון שכל הענינים שבתורה הם נצחיים (גם קס"ד בתורה²⁵, ובפרט שבנדו"ד הרי עצם הגשת יהודה אינה קס"ד אלא מציאות בפועל), צריך לומר שהתוקף של יהודה ("ויגש אליו יהודה") פועל חידוש אפילו לגבי תקפו של יוסף בזמן ההוא; ודוקא בכך זה יכול להיות ה"ויאחזו גוי", וזה נעשה גם הכנה ל"ודוד עבדי נשיא להם לעולם" לע"ל.

ויש לומר שזה מובן גם ממה שכתוב "ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה", "לפנות לו מקום ולהורות האיך יתיישב בה"²⁶ — דלכאורה:

מכיון שיוסף הנהיג את ארץ מצרים, והוא (ע"פ ציווי פרעה) נתן את "מיטב הארץ" ליעקב ובניו — א"כ מדוע זקוקים ליהודה "לפנות לו מקום ולהורות האיך יתיישב בה"²⁷? ומזה מובן, שדוקא התוקף של יהודה בכוחו לפעול זאת.

ויש לומר נקודת הביאור בזה:

(25) ראה (בנדו"ד) התועודות תנש"א ח"ב ע' 88. וש"נ.

(26) נסמן בהערה 23.

(27) דלפי פירוש השני (ב"להורות לפניו גשנה") "לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה" (פרש"י עה"פ, מב"ר שם), "ל שזהו דוקא בכחו של יהודה; אבל מהו החידוש של יהודה לגבי יוסף בהפעולה "לפנות לו מקום ולהורות האיך יתיישב בה"?

(28) ב"ר פט"ז, ד.

(29) ואמרו חז"ל שמרדכי "מיהודה קאתי" ("אמו מיהודה"), ולכן נקרא "אישי יהודי" (מגילה יב, סע"ב). וגם להדיעה שהי' כולי' מבנימין (שם יג, ריש ע"א. וראה פי' הר"ף לעין יעקב שם), הרי בכל אופן שייך יהודה לבנימין, שהרי מלכות יהודה היתה על שבט יהודה ובנימין (וראה אוה"ת פרשתנו תקפב, א. מג"א ע' ב"רעג (בהוצאת תש"נ — ע' יג)). וענין זה מודגש גם בפרשתנו — שכל עסקו של יהודה עם יוסף הי' בנוגע לבנימין, ש"עבדך (יהודה) ערב את הנער" (בנימין), ולכן "ישב נא עבדך תחת הנער" (פרשתנו מד, ל"ג. וראה אוה"ת פרשתנו שם).

צפונית ואחת מבקשת רוח דרומית, יכולה היא הרוח אחת להנהיג את שתיהן כאחת? אלא או לזה או לזה. למחר שני בני אדם באים לפניך בדין, איש יהודי ואיש צר ואויב, יכול אתה לצאת ידי שניהם? אלא שאתה מרומם לזה וצולב לזה. ז.א. שאחשורוש עשה טעות בכך שרצה לעשות "כרצון איש ואיש", מכיון שאין זה שייך לבצע שני הפכים בבת אחת, הן כרצון מרדכי ("איש יהודי") והן כרצון המן ("איש צר ואויב"). "ולכן³⁸ קנטרו הכתוב כי לא יוכל לצאת ידי מרדכי והמן המתנגדים".

(ב) "ר' הונא בשם ר' בנימין בן לוי אמר, לפי שבעוה"ז בזמן שרוח צפונית מנשבת אין רוח דרומית מנשבת, אבל לעתיד לבוא בקיבוץ גליות אמר הקב"ה אני מביא רוח ארגסטיס לעולם, ששתי רוחות משמשות בו. מי הוא זה שעושה רצון יראיו, זה הקב"ה שכתוב בו³⁹ רצון יראיו יעשה כו". זאת אומרת, "אף³⁸ שיהיו ב' זה לעומת זה, יעשה ה' רצון שניהם. והיינו רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע, שאף ששאלת זה מנגדת לזה, ישמע ה' לשניהם. משא"כ אחשורוש שלא יכול לעשות רצון ב' אוהביו המתנגדים. ואע"ג דאמר ב' בני אדם מבקשים לישא שפחה א' וכו', היינו במנהג העולם הטבעי כסתם בני אדם, כדקאמר בנהוג שבעולם, אבל ביראי ה' יפיק רצון שניהם כו". ז.א. שהקב"ה

שבנ"י אז היו בגלות פרס ומדי תחת שליטת המלך אחשורוש, "עבדי אחשורוש אנן"³⁰ (לא כבימי חנוכה שהי' בזמן בית שני); ואעפ"כ היתה ההנהגה אצל מרדכי ש"לא יכרע ולא ישתחוה"³¹, אף ש"כל עבדי המלך גו' כורעים ומשתחווים להמן כי כן ציוה לו המלך"³¹, ומרדכי עמד כך בתוקף אפילו כשעבדי המלך אמרו לו "מדוע אתה עובר את מצות המלך"³².

בנוגע למשתה של המלך אחשורוש כתוב במגילת אסתר "כן יסד המלך גו' לעשות כרצון איש ואיש"³³. אומרת על כך הגמרא³⁴, שהפירוש הוא "לעשות כרצון מרדכי והמן, מרדכי דכתיב³⁵ איש יהודי, המן דכתיב³⁶ איש צר ואויב".

במדרש³⁷ ישנם על כך שני פירושים:

(א) "אמר לו הקב"ה אני איני יוצא מידי בריותי ואתה מבקש לעשות כרצון איש ואיש, בנהוג שבעולם שני בני אדם מבקשים לישא אשה אחת, יכולה היא להנשא לשניהם? אלא או לזה או לזה. וכן שתי ספינות שהיו עולות בלימן, אחת מבקשת רוח

ונוסף לזה: "יהודי" הוא (גם) על שם הודאה, שזהו"ע "יהודה" ע"ש "הפעם אודה את הוי" (ויצא כט, לה). וראה תו"א מג"א צט, א. ספר הליקוטס דא"ח צ"צ ערך יהודי, וש"נ.

(30) מגילה יד, א.

(31) אסתר ג, ב.

(32) שם, ג.

(33) שם א, ח.

(34) מגילה יב, סע"א.

(35) אסתר ב, ה.

(36) שם ז, ו.

(37) אסתר עה"פ (פ"ב, יד). וראה יל"ש אסתר

רמו תתרמח.

(38) פי' יפה ענף השלם לאסתר שם.

(39) תהלים קמה, יט.

וזוהו החילוק בין הפירושים בזה בגמרא ובמדרש:

הפירוש הראשון במדרש מדבר כפי שזה "בנוהג שבעולם". הפירוש השני מדבר כפי שזה מצד הקב"ה בהנהגתו לע"ל; וממשמעות הגמרא יוצא, שגם בה"לעשות כרצון איש ואיש" בזמן אחשוורוש היתה תועלת, מפני שגם בזמן הזה יכול יהודי (ע"י הקשר שלו עם הקב"ה) להתעלות לדרגא של לע"ל שיהי' אצלו "כרצון איש ואיש", כדלקמן.

ח. והביאור בזה (בפנימיות הענינים):

"אחשוורוש" בשרשו בקדושה קאי על הקב"ה כביכול, כמאחז"ל⁴² אחשוורוש זה הקב"ה שאחרית וראשית שלו. ו"כן יסד המלך גו' לעשות כרצון איש ואיש" קאי על האופן בו הקב"ה קבע את הסדר בעולם, שיש "רצון איש ואיש" — בחירתו של האדם להתנהג או כרצון מרדכי או כרצון המן, "רשות לכל אדם נתונה אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו ואם רצה להטות עצמו לדרך רעה ולהיות רשע הרשות בידו"⁴³.

אמנם זהו רק בנוגע לעצם המציאות ד"רצון איש ואיש" (שני רצונות הפכיים, והאדם בוחר באחד מהם). משא"כ "לעשות כרצון איש

(בהנהגתו לע"ל) יתנהג באופן של "לעשות כרצון איש ואיש".

וצריך להבין:

מסתמת לשון הגמרא הנ"ל ("כרצון איש ואיש, לעשות כרצון מרדכי והמן", בלי שום שלילה בדבר) משמע שגם מצד אחשוורוש יש מקום להנהגה כזו — ולכאורה איך זה מתאים עם דברי המדרש, מילתא בטעמא (לפי שני הפירושים), שאי אפשר לבצע שני רצונות הפכיים⁴⁰ (ואפילו לפי הפירוש השני במדרש, ה"ז רק בכחו של הקב"ה, והוא יעשה זאת דוקא לע"ל)?

ז. ויש לומר הענין בזה:

כשמדובר אודות "בנוהג שבעולם" (במנהג העולם הטבעי) — ועד"ז מצד הקב"ה כביכול כפי שהוא מתלבש בהנהגת העולם (שם אלקים) — אכן לא יכולה להיות הנהגה של "לעשות כרצון איש ואיש", "כרצון מרדכי והמן", מכיון שהם שני רצונות הפכיים⁴¹; משא"כ כשמדובר אודות הקב"ה כפי שהוא למעלה מהנהגת העולם (כפי שזה יתגלה לעתיד לבוא), אזי יכול להיות "לעשות כרצון איש ואיש", שני רצונות הפכיים יחד.

40 והרי פשטות תוכן הגמרא הוא כמו התוכן במדרש — "לעשות כרצון מרדכי והמן", "שתלה הכתוב כלל ישראל במרדכי והיינו כרצונו שלא להאכילן ולשתותן דבר איטור, דמרדכי גופי' ודאי דלא הי' נהנה כלל מאותה טעודה, וכן תלה כלל העובדי כוכבים בהמן שרצונו בכל אכילות" (חדא"ג מהרש"א מגילה שם).

41 וזהו מה ש"אמר הקב"ה אני איני יוצא מידי בריותי", היינו אלקות כפי שהיא בהתלבשות בהבריאה ובחוקי הטבע, שעל זה נאמר (נח, ח, כב) "לא ישבותו".

42 מדרש הובא במאו"א ע' א אות קפב. וראה גם מחיר יין להרמ"א עה"פ אסתר א, יב"ג, מרקאנטי ויצא כט, י ("באגדה אמרו"). ערכי הכינויים (לבעל סדר הדורות) ערך אחשוורוש. 43 רמב"ם הל' תשובה רפ"ה.

ואיש" (לצאת ידי שניהם) לא יכול להתבצע בפועל, כי רצון מרדכי הוא בעניני קדושה ורצון המן הוא בענינים הפכיים, ובמילא לא יתכן ששני הרצונות יתמלאו בשעת מעשה בפועל — או שמתקיים רצון מרדכי או רצון המן.

ובעומק יותר — הסתירה ד"לעשות כרצון איש ואיש" אינה רק בגלל שבמעשה בפועל אי אפשר לעשות כפי שני הרצונות, אלא יתירה מזה — "רצון מרדכי והמן" ("רצון איש ואיש") הם שתי גישות שונות לגמרי, שכל אחת שוללת לגמרי, לכאורה, את השני:

רצון מרדכי הוא הנהגה באופן ד"לא יכרע ולא ישתחוה"³¹, כדברי חז"ל⁴⁴ על מה שמרדכי נקרא "יהודי"³⁵ — "על שם שכפר בע"ז, שכל הכופר בע"ז נקרא יהודי", ולכן נקרא כל יהודי בשם "יהודי", מפני שהיהדות מתבטאת בכך שהוא "כופר בע"ז", "לא יכרע ולא ישתחוה".

וידוע, שזה כולל לא רק "עבודה זרה" ממש, אלא כל דבר שאינו קשור ל"ועבדתם את ה' אלקיכם"⁴⁵ (אפילו אם זה אינו היפך השולחן-ערוך), ה"ז נקרא "עבודה זרה" — "עבודה שזרה לו"⁴⁶. הדבר זר ליהודי, מכיון שכל ענינו של יהודי הוא — לעשות רצון

אביך שבשמים⁴⁷. כמאחז"ל⁴⁸ "אני לא⁴⁹ נבראתי אלא⁴⁹ לשמש את קוניי". והיות ש"נבראתי" הוא כל רגע ורגע של קיום האדם בעוה"ז, הרי מובן שכל פרט מעבודתו בכל רגע צריך להיות "לשמש את קוניי". כציווי התורה — "כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁵⁰, ו"בכל דרכיך דעהו"⁵¹, "כל דוקא. ולא רק "כל מעשיך" — כל המעשים שלך, אלא גם שכל מעשה בעצמו יהי' כל כולו לשם שמים. שהרי אם ישנו דבר נוסף מלבד זה (שימוש את קוניי) — הרי זו "עבודה זרה לו" (שהרי זהו ההיפך מ"נבראתי"). ועד השלימות בזה — ש"מעשיך" הם לא רק "לשם שמים", אלא שב"מעשיך" ו"דרכיך" גופא — "דעהו"⁵², ו(יתירה מזו —) "שמים" עצמו (ע"ד האכילה והשת"י בשבת, שזוהי גופא מצוה, מצות עונג שבת⁵³).

ובזה מתבטא רצון מרדכי, ש"לא יכרע ולא ישתחוה" לשום דבר בעולם (אפילו דבר המותר ע"פ שו"ע), מכיון שכל דבר שאינו עבודת השם הוא "עבודה זרה לו".

לעומת זאת, רצון המן הוא —

(47) אבות פ"ה מ"ב.

(48) משנה וברייחא סוף קידושין.

(49) גירסת הש"ס כת"י (אוסף כתבי-היד של תלמוד הבבלי, ירושלים תשכ"ד) במשנה וברייחא הנ"ל. וכן הובא במלאכת שלמה למשנה שם. ובכ"מ. וראה גם יל"ש ירמי' רמז רעו.

(50) אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דיעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א.

(51) משלי ג, ו. וראה רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב.

(52) ראה לקו"ש ח"ג ע' 907. שם ע' 932. ח"י ע' 104 ואילך. ובכ"מ.

(53) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רמב.

(44) מגילה יג, ריש ע"א.

(45) משפטים כג, כה.

(46) ראה ב"ב קי, א: הוא סבר לע"ז ממש, ולא היא, אלא ע"ז עבודה שזרה לו (הוא חשוב והמלאכה נמבזה ומכוערה אלא שאין בה איטור — רשב"ם). — וראה התועודיות תנש"א ח"ב ע' 355.

מהנהגת העולם, יש בכח לחבר שני הפכים: גם כפי שנמצאים בעולם ובגלות, יהי "לא יכרע ולא ישתחוה", כיון שנמצאים לגמרי למעלה מזה.

ט. עפ"ז יובנו דברי המדרש: שני הפירושים במדרש מבטאים שתי דרכים של היהודי בעבודתו בזמן הגלות:

מכיון שהקב"ה שלח את היהודי לעולם הזה, ושם גופא — בגלות, תחת שליטת המלך אחשורוש ("אכתי עבדי אחשורוש אנן"), וזהו דין בתורה ש"דינא דמלכותא דינא" — אפשר לכאורה לחשוב (כרצון המן) שבעניני העולם (לא בענינים הקשורים לתומ"צ) לא שייך שבבת איש ואיש" (רצון מרדכי והמן), שיחד עם זה ש"עבדי אחשורוש אנן" בגלות, תהי' אצלו ההנהגה ד"לא יכרע ולא ישתחוה" להנהגת העולם,

שכן ממה־נפשך: אם הקב"ה שלח את היהודי בגלות, זאת אומרת שמוגבלים במשהו בהנהגת הטבע וחוקי המדינה (כרצון המן), ואם לא נמצאים בגלות, שאז מתנהגים "כרצון מרדכי" באופן ד"לא יכרע ולא ישתחוה", הרי לא שייך לומר שישנו כאן "רצון המן".

בנוגע לחיובים שיש ליהודי בקיום התומ"צ ע"פ השולחן־ערוך — הרי מובן ופשוט שעל זה אף אחד אינו בעה"ב על היהודי (אפילו בזמן הגלות); אבל בנוגע לעניני רשות ועניני העולם ("מעשיך" ו"דרכיך"), איך יתכן שהוא יתנהג הן כרצון המן

עבודה זרה. לא ע"ז ממש ר"ל, אלא כל עבודה זרה לו (עבור היהודי), מכיון שאינה עבודת השם. וטענתו היא: מכיון שנמצאים בעולם הזה ובגלות, הרי נתונים לחוקי והגבלות הטבע (שאותם ברא הקב"ה), ולכן צריך להתחשב בזה, עכ"פ בנוגע לדברי רשות ועניני העולם.

ונמצא, ש"לעשות כרצון איש ואיש" היא סתירה מיני' ובי':

כשהיהודי נמצא בעולם, ובזה גופא — בזמן הגלות ("אכתי עבדי אחשורוש אנן"), שם יש לו כמה הגבלות מצד הנהגת הטבע והעולם וחוקי המדינה ("דינא דמלכותא דינא"⁵⁴, הגבלות מנהגי המדינה⁵⁵ וכו' כשאינם בסתירה לקיום התומ"צ) שהם מכריחים אותו (ע"פ רצון ה' וע"פ תורה) להתנהג באופן מסוים — אזי לא יתכן הקיום של "כרצון איש ואיש", שהרי "רצון מרדכי" ("לא יכרע ולא ישתחוה", שכן כל דבר חוץ מעבודת השם הוא "עבודה זרה") לכאורה שולל לא רק את קיום רצון המן בפועל, אלא את כל הגישה שצריך להתחשב במנהגו של עולם. ולאידך, אם מתחשבים בכך שהקב"ה שלח את בני' בגלות, צריכה אז לכאורה ההנהגה להיות "כרצון המן", הנהגה המדודה לפי מנהגו של עולם (כשאינו סותר לתומ"צ).

אעפ"כ, זהו החידוש, שכאשר קשורים עם הקב"ה כפי שהוא למעלה

(54) גיטין י, ב. וש"נ.

(55) ראה גם שיחת ש"פ וישב שנה זו ס"ב (התוודעויות תשנ"ב ח"א ע' 399 ואל"ף) וש"נ.

המוכרח לקיום התומ"צ בפועל, אבל בכל העניינים האחרים מרגיש הוא כאילו הוא נתון להגבלות הטבע ומנהגו של עולם כו', "עבודה שזרה לו" (כרצון המן ר"ל);

או שיתנהג "כרצון מרדכי", שבכל העניינים עומד הוא למעלה מהעולם ולמעלה מהגלות (בהיותו קשור להקב"ה), ולכן אצלו "לא יכרע ולא ישתחוה" לכל העניינים שאינם עבודת השם.

ואין הדבר תלוי אלא ברצונו.

אבל, בזה ישנו חילוק בין הדורות, שברוב הדורות היו כמה הגבלות מן החוץ, גזירת המלכות וכיו"ב, שלא איפשרו שהיהודי יוכל לעמוד לגמרי למעלה מהגלות, משא"כ בדורנו זה הרי זה תלוי רק ברצונו של היהודי, כדלקמן].

י. עפ"ז יובן גם החידוש של יהודה ("ויגש אליו יהודה") לגבי יוסף:

אע"פ שיוסף הצדיק הי' "השליט על הארץ", שזה מורה על כך שהיהודי הוא בעה"ב על העולם ואוה"ע סביבו — הרי (א) הרי הוא הועמד לכך ע"י פרעה מלך מצרים, ז.א. שזה קשור עם גזירת המלך וחוקי המדינה, ו(ב) באופן שלאחרי המינוי הרי "רק הכסא אגדל ממך"⁵⁷. שזה מראה שיוסף עדיין קשור בדקות עם ההגבלות דעולם ומצרים⁵⁸.

ע"פ הנהגת הטבע לפי מנהג העולם (ואם לא הרי הוא "עובר את מצות המלך"), והן כרצון מרדכי ש"לא יכרע ולא ישתחוה".

אומר המדרש, שבמה דברים אמורים שישנה סתירה בין "רצון איש ואיש" — כאשר מדובר "בנוהג שבעולם"; אבל מצד הקב"ה (כפי שהוא למעלה מהנהגת הטבע) יכולים להתבצע שני הדברים.

שיהודי ימצא בעולם ובגלות ("עבדי דאחשורוש"), וביחד עם זה יהי' לגמרי למעלה מכל עניני העולם והגלות, "לא יכרע ולא ישתחוה", ועד שהוא יפעל גם על מלך אוה"ע ה"שולט" עליו.

וזהו הפירוש בסתימת לשון הגמרא "לעשות כרצון איש ואיש, לעשות כרצון מרדכי והמן" (והגמרא אינה מבטלת את זה), מכיון שע"ז שמרדכי היהודי עמד בביטול להקב"ה, "לא יכרע ולא ישתחוה", "כופר בע"ז", הרי זה קישר אותו עם התוקף של הקב"ה (שלמעלה מהנהגת העולם), שזה נותן את הכח שבהיותו בגלות פרס תחת המלך אחשורוש תהי' השלימות ד"לא יכרע ולא ישתחוה", ועד שזה פועל גם את ביטול גזירת המן ועליית מרדכי להיות "משנה למלך"⁵⁶.

וזאת מוסר הקב"ה לרצונו של היהודי — שאפילו בהמצאו בגלות, יש לו את הברירה להתנהג "כרצון איש ואיש":

שהוא עומד בתוקף רק כפי

(57) מקץ מא, מ.

(58) וראה שיחת ש"פ ויגש תש"ג (התוודעויות תש"ג ח"א ע' 106 ואילך), שמצד דרגתו של יוסף

(56) ראה לקמן הערה 59.

שם "וישב ישראל", באופן של ישיבה אמיתית, ויתירה מזו — "ויאחזו בה", הם מקבלים שם אחוזה⁶¹ (ובאופן של אחיזה⁶²), שזה מורה על (אחיזה ב)תוקף באופן שהם נעשים שם בעה"ב, ועד ש"ויפרו וירבו מאד", באופן שלמעלה ממדידה והגבלה.

וזה מביא אח"כ מיד ל"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה"⁶³, שבמצרים יש לו חיים טובים⁶⁴ (שבע עשרה בגימטריא טובים⁶⁵) וחיים אמיתיים ברוחניות ובגשמיות.

יא. בזה תוכן גם השייכות של "ויגש אליו יהודה" עם "ודוד עבדי נשיא להם לעולם" (שבהפטורה):

התוקף של הגשת יהודה ליוסף — שבא ע"י הקשר שלו (ע"י יהודה מלשון) הודאה לה⁶⁶ עם הקב"ה שלמעלה מהנהגת העולם (כפי שזה יתגלה לע"ל) — זוהי ההכנה הנותנת את הכח להבאת הגאולה האמיתית והשלימה; שאז יתגלה בתכלית השלימות בכל העולם כולו התוקף ד"ודוד עבדי נשיא להם לעולם", הקשור לשלימות התוקף של הקב"ה (שיש בכחו לפעול "רצון יראוי יעשה", החיבור של רצונות הפכיים), כך שזה פועל גם על כל האומות,

משא"כ התוקף ד"ויגש אליו יהודה" התבטא בכך שהוא ניגש ליוסף בלי קבלת רשות תחלה (כנ"ל), ופעל עליו (ש"ולא יכול יוסף להתאפק גו"¹⁶⁶), שזה מראה על התוקף שאינו מתחשב עם הנהגת המדינה ומנהגו של עולם כו"⁵⁹. זאת אומרת — חיבור של שני הפכים ("כרצון איש ואיש").

יחד עם זה שיהודה ידע שהוא זקוק ליוסף (כדי לשחרר את בנימין), ועד שאמר לו "כמוך כפרעה" [שלכן יש בכוחו (של יוסף) למלא את בקשת יהודה. וגם — שבזה שלל יהודה שיוסף ישלח אותו לפרעה עם הטענה "הכסא אגדל ממך"], הרי הוא התנהג עם כל ה"ברייטיקייט" (הרחבות והתוקף) (כאילו אינו זקוק ליוסף) "ויגש אליו יהודה" עם תוקף וכו'!

ולכן דוקא אחרי "ויגש אליו יהודה" קיבלו את הכח — בסיועו של יוסף — שיהי' "וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן", "במיטב הארץ". שאע"פ שנמצאים בארץ מצרים, מלשון מיצרים וגבולים⁶⁶, תחת מלכותו של פרעה, הרי נעשה

(תלמוד) שייך הענין דהיפך קבלת עול בשלימות בדקות דדקות, ולכן "רק אדמת הכהנים לא קנה" (פרשתנו מזו, כב), ודוקא ע"י יהודה נעשה הכח לברר גם "אדמת הכהנים", עיי"ש.

59) ובפרטיות י"ל, שאצל יהודה היתה המעלה גם לגבי מרדכי, כי אחשוורוש מינה את מרדכי להיות יועצו ואח"כ משנה למלך, משא"כ "ויגש אליו יהודה" הי' בתקפו ובכח עצמו (בלי רשות מיוסף). ובפרט זה הרי מרדכי הוא ברומה ליוסף — שנתמנה ע"י פרעה להיות משנה למלך.

60) ראה תו"א וארא נז, ב ואילך. בשלח סד, א"ב. יתרו ע, ג ואילך. ובכ"מ.

61) כפרש"י עה"פ.

62) כפי' מדרש תרשא פי"ז. וכ"ה בכמה דפוסים רש"י. וראה בארוכה לקו"ש חט"ו ע' 405 ואילך.

63) ר"פ יוחי.

64) ראה בעה"ט שם. ועוד.

65) ל"ת וספר הליקוטים הארריז"ל ר"פ יוחי.

66) ראה לעיל הערה 29.

לגלות את תקפו בשלימות, כפי שיהי' לע"ל.

יב. ע"פ הנ"ל יובן ג"כ הלימוד וההוראה מ"ויגש אליו יהודה" בנוגע לדורנו ותקופתנו, בעמדנו מיד לפני הגאולה האמיתית והשלימה:

למרות התוקף של יהודה בזמנו ומרדכי בזמנו ושל צדיקים ויהודים בכל הדורות — היו בכל הדורות הגבלות מבחוקן, מצד אוה"ע וגזירותיהם על ישראל ר"ל היל"ת, שלא תמיד איפשרו להם להתנהג עם כל התוקף והבעה"ב'תיות.

משא"כ בדורנו זה ובזמננו זה, רואים בפועל שלא קיימים הבלבולים שבעבר, ואוה"ע מאפשרים ליהודים להתנהג כרצונם.

ולכן אין הדבר תלוי אלא ברצונם של בני ישראל, שיהי' "ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד", כפי שנהוג בפועל בכו"כ מקומות, עם כל התוקף וה"בריטיקייט" (רחבות);

הן במדינה זו (ארצות הברית), מלכות של חסד, המאפשרת ליהודים להתנהג כפי החלטתם ברצונם, ועד"ז בכו"כ מדינות בעולם. ובשנים האחרונות רואים כיצד גם במדינות שהיו קודם כמה הגבלות כו', נפלו ונתבטלו הגבלות אלו, וכמדובר כמ"פ.

ואדרבה:

לא זו בלבד שהיהודים חופשיים להתנהג כרצונם, אלא יתירה מזו — הממשלות של אוה"ע מסייעות בזה!

ונוסף לזה שבנ"י יכולים להתנהג בדרך התומ"צ בד' אמות הפרטיות שלהם — רואים גם בפועל, שבשנים

"וידעו הגוים כי אני ה' 67", וכפס"ד הרמב"ם 68 ש"מלך המשיח" "לחום מלחמת ה' כו' ונצח כל האומות שסביביו", ופועל ש"אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד" 69.

וכמבואר בכ"מ 70, שהכח להגילוי של "ודוד עבדי נשיא להם לעולם" (מעלת יהודה) בא מכך שקודם הי' "ויגש אליו יהודה", שיהודה מקבלת ההשפעה מיוסף, ועי"ז מתגלית המעלה של יהודה, "ודוד עבדי נשיא להם לעולם". וע"ד הענין של סמיכת גאולה לתפלה 71, שפועל שגם בתפלה (מלכות, יהודה) נמשך ענין הגאולה (מיוסף, יסוד). עד שנעשית "גאולה אריכתא" 72, שמלכות עצמה נהיית "המלאך 73 הגואל" 74. וע"פ הנ"ל יש להוסיף בזה, שב"ויגש אליו יהודה" מודגש — נוסף להביטול והקבלה של יוסף — גם ובעיקר התוקף של יהודה (מצד מעלתו על יוסף), ומה שהוא זקוק אליו הרי זה רק כדי

67 יחזקאל לו, כג — סיום הפטורת פרשתנו.

68 ה' מלכים ספ"א.

69 צפני" ג, ט.

70 תו"א פרשתנו מד, א"ב. תו"ח שם צג, א ואילך. דרושים שבהערה הבאה.

71 כדאי' בזהר ריש פרשתנו (רה, ב) דזהו"ע "ויגש אליו יהודה". וראה ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף תרכ"ט (ע' יג ואילך). ד"ה ויגש תרס"ו (המשך תרס"ו ע' קיט ואילך), תרס"ח (שם ע' תפז ואילך), תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ס"ע תשד ואילך). ועוד. וראה גם ד"ה הנ"ל תשל"ו (סה"מ מלוקט ח"ד ע' קיז ואילך), תשכ"ה (שם ח"ה ע' קכח ואילך).

72 ברכות ד, ב. שם ט, ב.

73 ויחי מח, טז.

74 ראה אוה"ת ויחי שנו, ב. תשא ע'

א'תתעודח. שלח ע' תריד.

היום צריך רק לפתוח את העיניים, ואזי יראו איך שכל העולם תובע שכל יהודי כבר יהי' בהמעמד ומצב דגאולה האמיתית והשלימה.

ויש לומר, שזה גופא הוא הטעם לכך שרואים כיום איך שיהודים יכולים לעמוד בעניני יהדות עם כל התוקף והבעה ב'תיות גם על אוה"ע — ואין הדבר תלוי אלא ברצונם — דכיון שעומדים מיד לפני הגאולה, שבה יתגלה בפועל כיצד "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", "וידעו הגוים כי אני ה'" — לכן זה משתקף בפועל במצב של דורנו, כהכנה המוליכה ישירות לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ולהוסיף, שזה מרומז גם ב"ויגש אליו יהודה", שיחד עם הסיוע של תוקף העבודה של יוסף שבדורנו — כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יש גם את ה"ויגש אליו יהודה", משיח שיבוא בקרוב ממש, "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", שבא בסיוע ונתנית כח מיוסף (שבדורנו), "כמוך כפרעה", (פרעה דקדושה) ד"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"⁸¹.

מכך מובן גם הלימוד מזה לדורנו:

ע"י שמתנהגים באופן ד"ויגש אליו יהודה", שמראים בעניני יהדות את התוקף והבעה ב'תיות בהיותו יהודי, ש"בשביל ישראל" נברא

ישראל בהיתר עגונות, אשר בשביל זה מחפשים כל היתר האפשרי, ומקילים בזה וכו', ובלשון הש"ס (גיטין ג, ריש ע"א. וש"ג) "משום עיגונא אקילו בה רבנן". ומזה מובן במכש"כ וק"ו בנוגע להעיגון ר"ל דכל בני' שבזמן הגלות.

(81) זח"א רי, א.

האחרונות נעשה יותר ויותר קל לפעול את ה"ויאחזו בה" בכל מקום ומקום בכל קצוי תבל; מכיון שהעולם — לא רק יהודים אלא אף אוה"ע — הוא כלי לקבל ענינים של יהדות תורה ומצוות, ובנוגע לאוה"ע — ז' מצוות בני נח⁷⁵.

ועד — כפי שדובר ועוררו כמה פעמים לאחרונה — שע"פ הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, כבר סיימו את כל ההכנות לגאולה, וכעת צריכים רק להמשיך את הגאולה בפועל בגשמיות וחומריות העולם (חומריות שנעשית מגשמיות), בגלוי לעיני בשר.

נכי למרות תוקף העבודה של בני' בגלות, ואפילו כפי שהם נמצאים בגלות במצב של גאולה רוחנית, הרי עדיין אין זו השלימות של הגאולה בפשטות, בגלוי ממש בעוה"ז הגשמי; ישנם עדיין כל ההגבלות דגלות, "בנים שגלו מעל שולחן אביהם"⁷⁶; כולל — זה שבני' הינם בתקופה זו כ"עגונה" ר"ל, שבעלה (הקב"ה) הלך למדינת הים⁷⁷ לאחר האירוסין⁷⁸ (ביצי"מ⁷⁹), ועד שיהיו הנישואין⁷⁸ בגאולה האמיתית והשלימה⁸⁰.

(75) כפס"ד הרמב"ם הל' מלכים פ"ח ה"י.

(76) ברכות ג, סע"א.

(77) תענית כ, א. סנהדרין קד, סע"א. איכ"ד עה"פ (איכה א, א) היתה כאלמנה. זח"ב קכב, א. וראה סידור (עם דא"ח) נח, ב ואילך. אוה"ת נ"ך (כרך ב') ע' אימו ואילך.

(78) שמור"ר ספטי"ו.

(79) והרי מזכירין יצי"מ בכל יום — ביום ובלילה (ברכות יב, ב במשנה. רמב"ם הל' ברכות פ"א ה"ג. שו"ע אדה"ז או"ח סס"ז ס"א).

(80) והרי ידוע גודל ההשתדלות של רבני

מה יכול כאו"א לעשות בפועל כדי לזרו את הפדיון וההשבה של הספרים והכתבים?

התשובה לכך פשוטה:

ע"ז שכל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, יעשה ענין דוגמתו — ע"י שיביא לביתו ולספרייתו וכיו"ב, ספרי (וכתבי) קודש חדשים בדברי תורה, בהוספה על הספרים שיש לו מקודם ב"בית מלא ספרים"⁸⁶ שלו.

וכיום ה"ז דבר קל לביצוע, מכיון שבכל שבוע נדפסים ענינים חדשים בתורה, הן כאלו הנדפסים מחדש, ועוד ועיקר — חדשים, במילא ה"ז דבר קל לקנות את הספרים, וכן להוסיף עוד ועוד בקבלת ובקניית ספרים

[כפי שידועה ההסברה מנשיא דורנו בזה שספר צריך לעלות כסף (ועד שהוא הורה להדפיס את המחיר ע"ג כמה קונטרסים, ובטעם הדבר הוא הסביר⁸⁷), משום שבעולם, מלשון העלם והסתרה⁸⁸, הרי דבר חשוב עולה כסף, ויסודו במאחז"ל⁸⁹ — "אסיא דמגן במגן, מגן שוה" (= רופא המרפא בחינם, הריפוי שווה חינם),

העולם⁸², ה"ז גופא מביא את ה"ודוד עבדי נשיא להם לעולם".

יג. הענין ד"ויגש אליו יהודה" (התוקף והבעה"ב"תיות של בני" על העולם) בדורנו זה מודגש גם ביום ה' טבת (שהי' ביום החמישי, "קמי שבתא"⁸³, ושבת זו, ז' טבת, היא בתוך הג' ימים מה' טבת):

יום זה קשור לשחרור ו"פדיון שבויים" של הספרים והכתבים של רבותינו נשיאינו, באופן שהי' לכך ההסכם המלא והסיוע (משפטי) אוה"ע, לעיני כל העמים (בבית המשפט הפדרלי).

אך ישנם עדיין ספרים⁸⁴ וכתבי יד של כ"ק מו"ח אדמו"ר ושל אביו אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע הנמצאים בשבי' במדינה ההיא ועדיין לא הוחזרו למקומם, אע"פ שגם בנוגע אליהם כבר היתה פקודת המלכות, גם של אוה"ע, שישחררו אותם.

ומקשרים זאת גם עם העובדה שבימים האחרונים התבטלה עיר הבירה של המדינה ההיא, ועד שהעבירו אותה לעיר אחרת, ע"פ כתיבת וחתימת החוקים ומשפטים של המדינה ההיא (שבכיו"ב דינא⁸⁵ דמלכותא דינא).

(מפני המעלה שעי"ז ביר"ש כו' של בני"י), ובדורנו זה החידוש — שגם מדינת צרפת נעשתה מקום תורה ויר"ש והפצת היהדות והמענינות חוצה (ראה שיחת ש"פ וישב שנה זו (התוועדויות תשנ"ב ח"א ע' 401 ואילך)), ועתה — נעשית המהפכה והנפילה של מדינת רוסי, בשינוי עיר הבירה וכו'. (86 לשון חז"ל — תנחומא קרח ב. (87 ראה גם שיחת יו"ד שבט תשי"ב (תורת מנחם — התוועדויות ח"ד ע' 304). ש"פ תבוא תשמ"ה (התוועדויות תשמ"ה ח"ה ע' 2958).

(88 לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

(89 ב"ק פה, סע"א.

(82 פרש"י ר"פ בראשית. ובכ"מ.

(83 פסחים קו, סע"א.

(84 ספרי קודש, וגם (להבדיל) ספרי חול

שמסייעים לספרי קודש, ועד מסוג דבבחי" דע מה שתשיב לאפיקורס" (אבות פ"ד מ"ד) וכיו"ב (ראה גם שיחת ש"פ ויגש תשמ"ח — התוועדויות תשמ"ח ח"ב ע' 173 ואילך).

(85 ההיפך בתכלית מהמצב בזמן אדה"ז, שנתקיים רצונו בנצחון מדינת רוסי' נגד צרפת

חוזרים למקומם האמיתי, "בית רבינו שבבבל"⁹¹, "770" בגימטריא "פרצת"⁹², ושם יצטרפו לכל הספרים והכתבים של רבותינו נשיאינו.

ותיכף ומיד ממש יביא פדיון שבויים זה עמו את הפדיון שבויים של כל הניצוצי קדושה בעולם⁹³.

ותיכף ומיד ממש ממש, הולכים כל היהודים, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"⁹⁴, ו"כספם וזהבם אתם"⁹⁵, כולל כל הספרים והכתבים שלהם, לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לביהמ"ק השלישי, לקדש הקדשים, שבו נמצאת אבן השתי' בלי שינוי מזמן בריאת העולם⁹⁶,

וכל זה תיכף ומיד ממש.

ועאכו"כ שכן צריך להיות בנוגע לדברי תורה, שתורה מביאה רפואה לעולם⁹⁷.

וכל הזריז הרי זה משובח — שיתחילו לקבל את ההחלטות בזה כבר עתה, ולקיים זאת בהקדם האפשרי, כולל ע"י עשיית הזמנה מראש (וכן לשלם) על המינוי לקבלת ספרים חדשים שיוצאים לאור אח"כ (בלשון הידוע הנדפס בכמה ספרים — "פרענומער אנטן"), ובשעת ההוצאה לאור של הספר מקבלים אותו המנויים תיכף ומיד.

כמו"כ ראוי ונכון הדבר לנצל את מנהג ישראל, לתת ספרי קודש הנדפסים כמתנה לאחרים, כולל ילדים קטנים, לקראת שמחה שלהם או לפני חג וכיו"ב.

יד. ויהי רצון, שעל ידי זה שכאו"א ירחיב את פעולותיו בקבלת ספרים חדשים — זה יזרו עוד יותר את קיום היעוד בפועל ד"ויגש אליו יהודה" בפדיון שבויים של בנימין — שכל הספרים והכתבים של רבותינו נשיאינו

(91) מגילה כט, א. וראה קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל (התועדויות תשנ"ב ח"א ע' 416 ואילך).

(92) ראה שיחת ש"פ וישלח שנה זו ס"ב (שם ע' 365).

(93) ראה שיחת ה' טבת שנה זו ס"ב (לעיל ע' 62).

(94) בא יו"ד, ט.

(95) ישע"י, ט, ט.

(96) ראה יומא נד, ב.

(90) ראה עירובין נד, א. ועוד.